

Memòria 2012

SUMARI

1. Presentació	3
2. Processos estratègics.....	4
2.1 Projectes anuals	4
2.2 Pressupost	5
2.3 Desenvolupament de la col·lecció	6
2.4 Cooperació interbibliotecària	16
2.5 Personal	17
2.6 Difusió	19
3. Processos clau – productes.....	20
3.1 Guia de lectura	20
3.2 Noves adquisicions.....	20
4. Processos clau – serveis	21
4.1 Informació i atenció al públic.....	21
4.2 Préstec	25
4.3 Sons a la carta.....	26
4.4 Club de Lectura	27
4.5 Reproducció de documents	27
5. Processos de suport.....	28
5.1 Distribució de les publicacions del Museu	28
5.2 Conservació i emmagatzematge	28
5.3 Processament del fons documental.....	28
6. Biblioteca.....	29
7. Mediateca.....	29
8. Arxiu	30

1. PRESENTACIÓ

En la Memòria del 2011 ens congratulàvem per la inauguració de la Mediateca perquè es materialitzava el vell anhel de fer arribar a tots els públics el fons documental del Museu. N'analitzàvem els primers indicadors obtinguts i proposàvem millores. Donàvem per fet que al llarg del 2012, amb el rodatge ja fet, acabaríem de perfeccionar l'encaix d'aquest nou equipament en la dinàmica de funcionament del Centre de Documentació i podríem dedicar més temps a projectes específics de Biblioteca i Arxiu.

En aquest mateix document, també avisàvem del risc de no poder assolir els objectius proposats perquè tot i haver assumit la gestió d'un nou equipament, no s'havia incrementat la plantilla ni s'havia millorat la seva operativitat. Aquest pressentiment va esdevenir una realitat, agreujada per la marxa, al juny, de la Sandra Valentín, la bibliotecària, cap a una nova destinació fora del Museu. La Sandra, a més d'ocupar-se brillantment de l'atenció al públic de Zoologia, era responsable dels projectes de digitalització, de Sons a la Carta, del préstec interbibliotecari i noves adquisicions, entre d'altres. Fins al setembre, en què es va cobrir provisionalment la seva plaça, la Biblioteca va restar tancada al públic, i algun dels projectes esmentats es van haver de suspendre, sense que, a hores d'ara, s'hagin pogut reprendre.

El tercer trimestre el vam encetar amb la sorprenent notícia de l'obligació d'abandonar, de manera urgent, el Castell dels Tres Dragons i traslladar la seu científica cap a un nou destí, a hores d'ara, encara desconegut. Davant d'aquesta perspectiva, en aquests darrers mesos hem centrat l'activitat en la formació de la nova bibliotecària i, sobretot, en la preparació del trasllat del patrimoni documental del Museu (llibres, revistes, mapes i documents d'arxiu) i a indicar els requeriments necessaris per a la seva instal·lació en la nova ubicació i per assegurar la represa dels serveis del Centre de Documentació al més aviat possible.

Volem enfocar aquesta difícil circumstància com una oportunitat per millorar. D'una banda, confiem que el nou edifici ens permetrà superar els greus problemes d'espai que estem patint ara. D'altra banda, disposar de la Biblioteca en una sola seu, amb tot el personal junt, multiplicarà l'eficàcia dels serveis.

Pel que fa als indicadors, veurem que la col·lecció s'incrementa a un ritme acceptable i que el més destacable és que es consolida l'augment de les consultes a la Mediateca.

Un fet per celebrar és l'arrencada, el mes de març, del *Catàleg Col·lectiu de les Biblioteques de Museus de l'ICUB*, una nova porta d'entrada al patrimoni documental del Museu.

Al llarg de la Memòria, intentem explicar l'activitat del departament de manera global, separant, quan ens sembla significatiu, els indicadors de la Biblioteca i la Mediateca, i quan és pertinent, també de l'Arxiu. Això no obstant, al final del document dediquem un espai a donar la nostra visió de la trajectòria de la Biblioteca, de la Mediateca i de l'Arxiu, en tant que unitats de servei amb unes característiques molt específiques.

2. PROCESSOS ESTRATÈGICS

2.1 Projectes anuals

Continuem en la línia, encetada fa un parell d'anys, d'agrupar els diferents projectes sota la denominació **Funcionament i activitats del Centre de Documentació**. Els diferents conceptes asseguren la gestió global del departament, i, tot i que cada un té una denominació específica, com es pot veure en l'apartat **2.2 Pressupost**, es concreten en:

- Desenvolupament de la col·lecció (monografies, revistes, audiovisuals)
- Processament dels fons documentals
- Processos clau: productes i serveis
- Difusió
- Conservació (enquadernació, digitalització)

Així doncs, és al llarg de la Memòria que s'explica detalladament com s'han desenvolupat.

Dos del projectes inicialment presentats no s'han dut a terme pels motius que s'exposen a continuació:

Sortida a Internet de Sons a la Carta:

Si bé aquest projecte ja es preveia clarament externalitzable, es va desestimar per falta de temps per coordinar-lo i liderar-lo.

Digitalització:

Aquest projecte es va desestimar per aquest any 2012 en comprovar la necessitat d'elaborar un estudi previ que inclogui, pel que fa als documents anteriors a 1900, les següents tasques:

- Identificar i llistar tots els títols
- Entre els que es troben accessibles a Internet a text complet, verificar l'estabilitat dels portals i els estàndards de qualitat de la digitalització.
- Seleccionar aquells documents que no estan accessibles o bé ho estan en portals considerats no segurs.

Val a dir, també, que totes les publicacions provinents de l'activitat editorial del Museu al llarg de la seva història (Museu Martorell, Junta de Ciències Naturals, Museo de Ciencias Naturales, Museu de Zoologia, Museu de Geologia) ja estan, en aquests moments, digitalitzades i poden ser consultades en línia (RACO, web del Museu).

En canvi, s'ha treballat en un nou projecte, el **Servei de catalogació del fons pendent de l'Arxiu Històric de l'MCNB**.

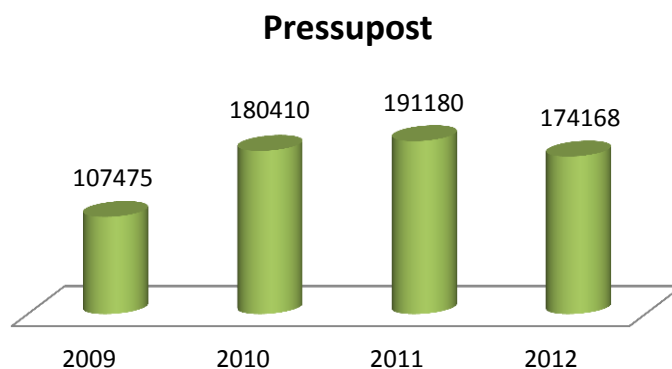
2.2 Pressupost

El pressupost gestionat ha estat de 174.168 €

Pressupost 2012	174.168 €
Adquisició monografies	20.000
Subscripcions	15.000
Fungibles	10.000
Enquadernació	5.000
Catalogació Arxiu	8.784
Guia de lectura	2.500
Atenció usuaris + suport gestió Mediateca	112.884

Com ve sent habitual, d'uns anys ençà, la partida més dotada, amb diferència, és la dedicada a la contractació del servei d'atenció als usuaris de la Mediateca i al suport a la gestió.

El concepte *Subscripcions* engloba, a més de les revistes, les quotes d'associació del Museu a diverses organitzacions.

Ingressos

Hem obtingut uns ingressos de 54.522 €, la major part dels quals es quantifiquen com a indirectes, és a dir, els diners que ens hem estalviat per documents i serveis obtinguts sense cap cost. Volem ressaltar l'import de les revistes obtingudes per intercanvi; la xifra que donem és estimativa, però ens permet fer-nos una idea del valor de la col·lecció.

Directes	
Fotocòpies + PI ⁽¹⁾	383 €
Indirectes	
Donatius + intercanvi monografies	2.324 €
Donatius + intercanvi revistes	50.593 € ⁽²⁾
Obtenció gratuïta de documents	1.222 €
Total	54.522 €

- (1) Les sigles PI corresponen a Préstec Interbibliotecari. Els ingressos per aquest concepte provenen de les tarifes que paguen les biblioteques que ens demanen documents en préstec i que no pertanyen a la Xarxa CSIC.
- (2) Aquesta xifra és la mateixa que donàvem el 2011. Enguany no hem fet el càlcul perquè la variació és inapreciable

2.3 Desenvolupament de la col·lecció

Monografies

Registres a 31/12/2012: **16.092**

Increment 2012: **379**

Procedència	2012
Donatiu	102
Compra	245
Intercanvi	32
TOTAL	379

S'han comprat més documents per a la Mediateca que no pas per a la Biblioteca, tot i que el pressupost invertit en cada una no difereix de manera significativa.

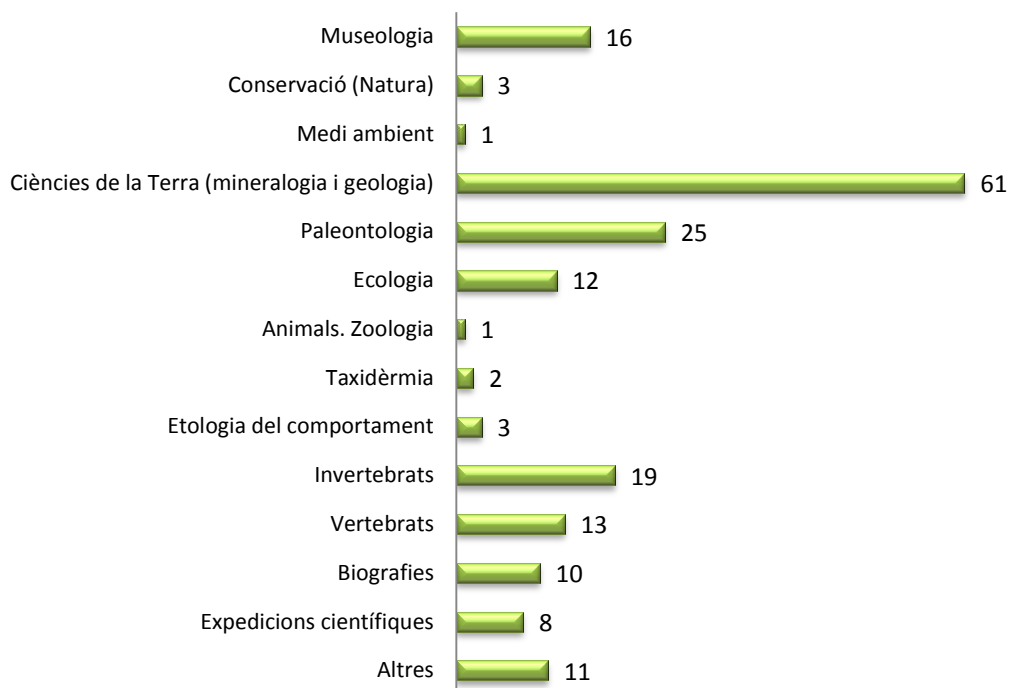
Biblioteca \implies 185 documents \implies 10.519,58 €

Mediateca \implies 194 documents \implies 3.405,62 €

Els documents de la Mediateca tenen preus més assequibles, sobretot els infantils i els de narrativa per adults. La major part es troben en el mercat nacional. Els que es compren per a la Biblioteca són molt més cars, la majoria són d'importació i també n'hi ha alguns que només hem pogut localitzar en comerços especialitzats en llibre rar i antic.

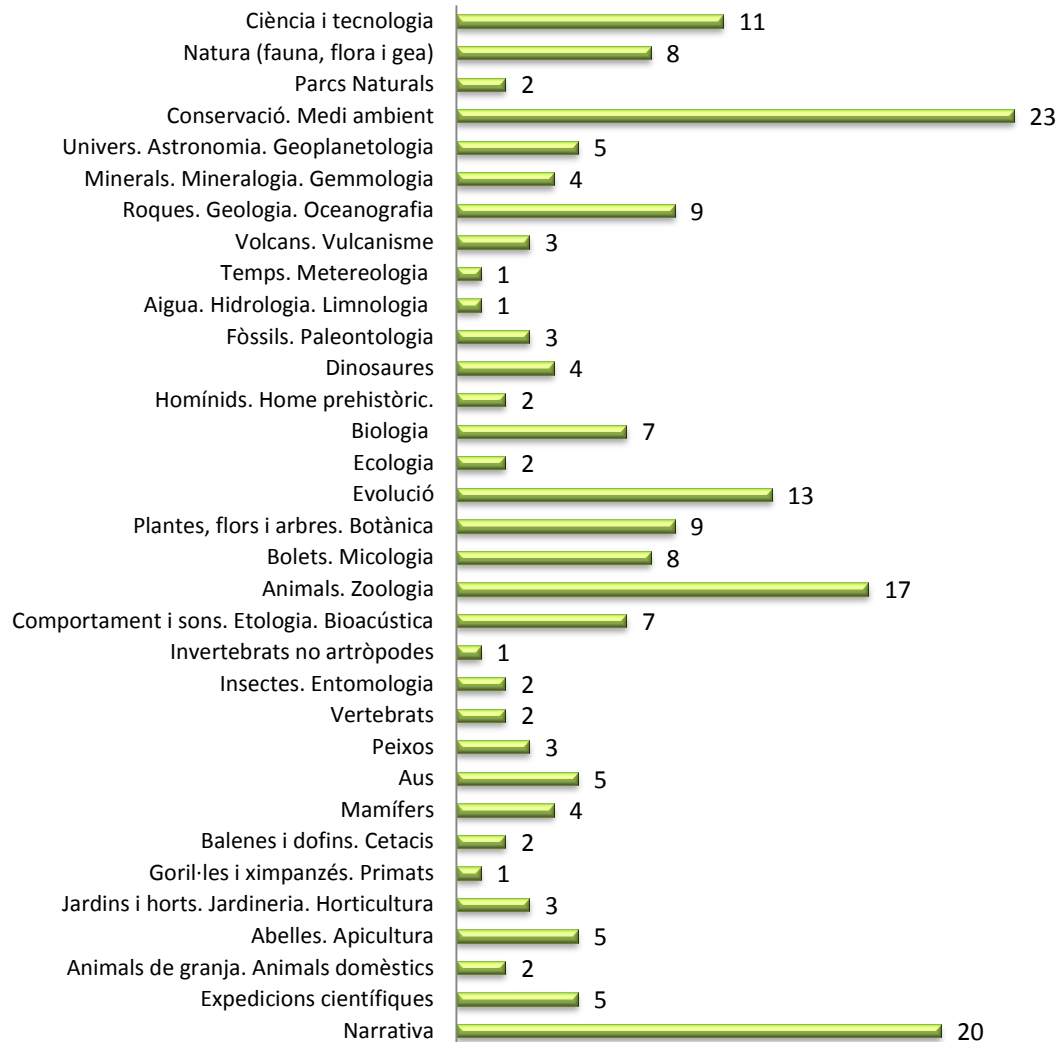
Tots els donatius, tant si provenen de particulars com d'entitats, s'han agraït oportunament, igualment com els intercanvis considerats excepcionals.

Monografies incorporades a la Biblioteca	2012
Museologia	16
Conservació (Natura)	3
Medi ambient	1
Ciències de la Terra (mineralogia i geologia)	61
Paleontologia	25
Ecologia	12
Animals. Zoologia	1
Taxidèrmia	2
Etologia	3
Invertebrats	19
Vertebrats	13
Biografies	10
Expedicions científiques	8
Altres	11
TOTAL	185

Monografies incorporades a la Biblioteca

Monografies incorporades a la Mediateca per matèries			2012
Ciència i tecnologia	11	Bolets. Micologia	8
Natura (fauna, flora i gea)	8	Animals. Zoologia	17
Parcs Naturals	2	Comportament i sons. Etologia. Bioacústica	7
Conservació. Medi ambient	23	Invertebrats no artròpodes	1
Univers. Astronomia. Geoplanetologia	5	Insectes. Entomologia	2
Minerals. Mineralogia. Gemmologia	4	Vertebrats	2
Roques. Geologia. Oceanografia	9	Peixos	3
Volcans. Vulcanisme	3	Aus	5
Temps. Meteorologia	1	Mamífers	4
Aigua. Hidrologia. Limnologia	1	Balenes i dofins. Cetacis	2
Fòssils. Paleontologia	3	Goril·les i ximpanzés. Primats	1
Dinosaures	4	Jardins i horts. Jardineria. Horticultura	3
Homínids. Home prehistòric.	2	Abelles. Apicultura	5
Biologia	7	Animals de granja. Animals domèstics	2
Ecologia	2	Expedicions científiques	5
Evolució	13	Narrativa	20
Plantes, flors i arbres. Botànica	9	TOTAL	194

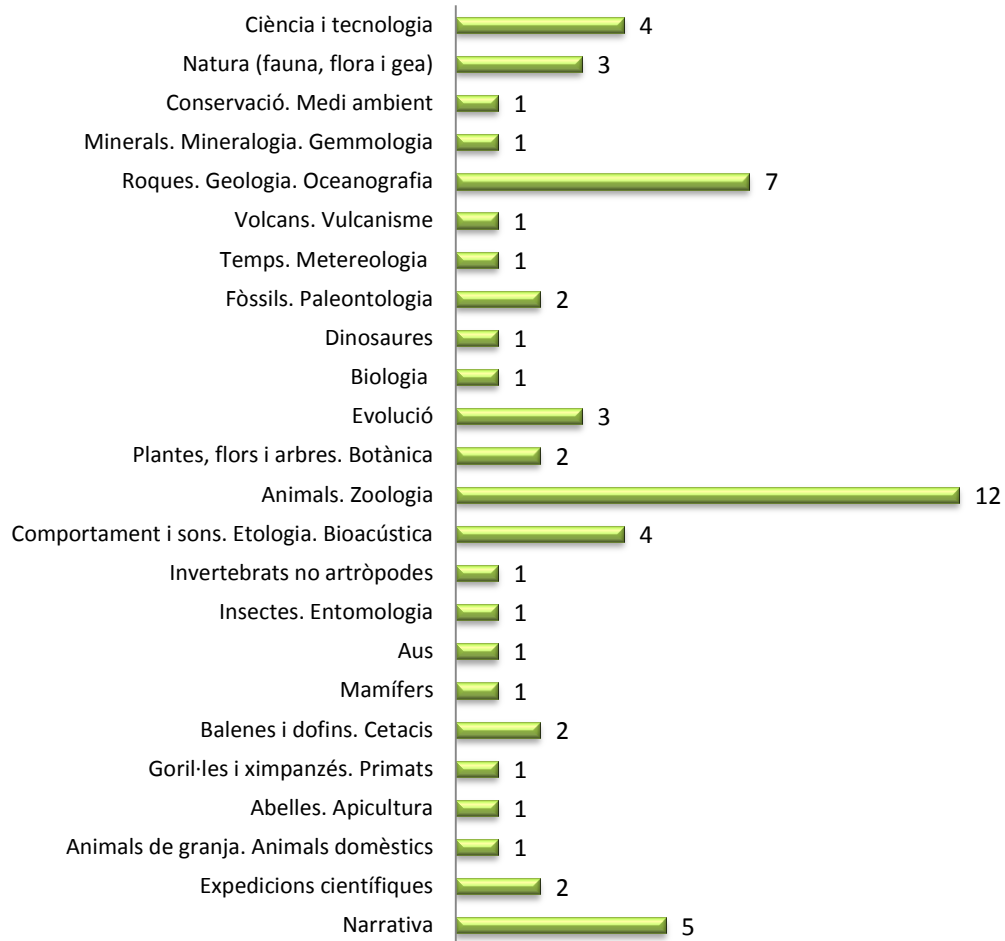
Monografies incorporades a la Mediateca

Monografies incorporades a la Mediateca - secció infantil

Matèries – secció infantil	2012
Ciència i tecnologia	4
Natura (fauna, flora i gea)	3
Conservació. Medi ambient	1
Minerals. Mineralogia. Gemmologia	1
Roques. Geologia. Oceanografia	7
Volcans. Vulcanisme	1
Temps. Meteorologia	1
Fòssils. Paleontologia	2
Dinosaures	1
Biologia	1
Evolució	3
Plantes, flors i arbres. Botànica	2
Animals. Zoologia	12
Comportament i sons. Etologia. Bioacústica	4
Invertebrats no artròpodes	1
Insectes. Entomologia	1
Aus	1
Mamífers	1
Balenes i dofins. Cetacis	2
Goril·les i ximpanzés. Primats	1
Abelles. Apicultura	1
Animals de granja. Animals domèstics	1
Expedicions científiques	2
Narrativa	5
TOTAL	59

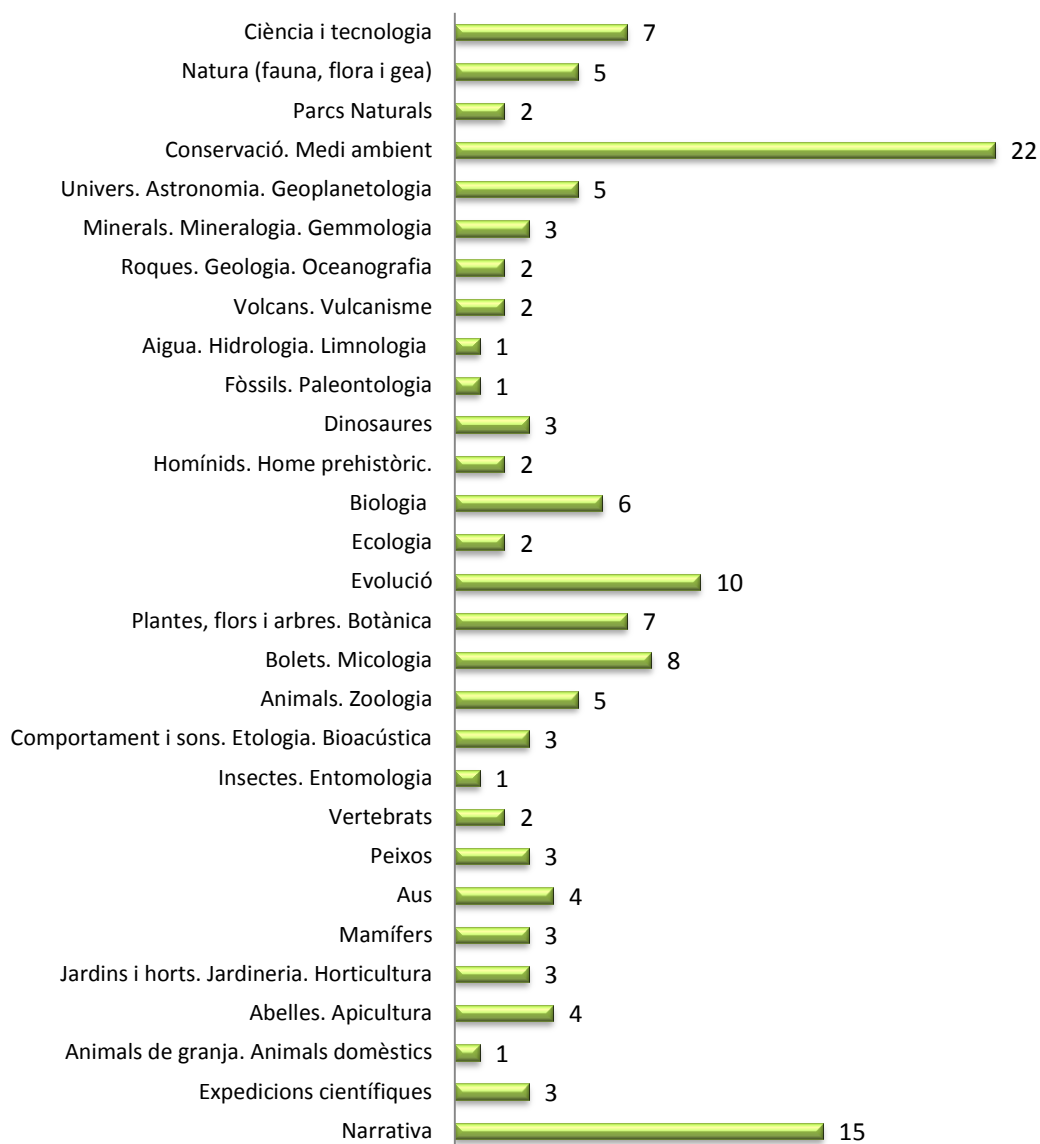
Monografies incorporades a la Mediateca - secció infantil

Monografies incorporades a la Mediateca – secció adults

Matèries – secció adults	2012
Ciència i tecnologia	7
Natura (fauna, flora i gea)	5
Parcs Naturals	2
Conservació. Medi ambient	22
Univers. Astronomia. Geoplanetologia	5
Minerals. Mineralogia. Gemmologia	3
Roques. Geologia. Oceanografia	2
Volcans. Vulcanisme	2
Aigua. Hidrologia. Limnologia	1
Fòssils. Paleontologia	1
Dinosaures	3
Homínids. Home prehistòric.	2
Biologia	6
Ecologia	2
Evolució	10
Plantes, flors i arbres. Botànica	7
Bolets. Micologia	8
Animals. Zoologia	5
Comportament i sons. Etologia. Bioacústica	3
Insectes. Entomologia	1
Vertebrats	2
Peixos	3
Aus	4
Mamífers	3
Jardins i horts. Jardineria. Horticultura	3
Abelles. Apicultura	4
Animals de granja. Animals domèstics	1
Expedicions científiques	3
Narrativa	15
TOTAL	135

Monografies incorporades a la Mediateca - secció adults

Publicacions periòdiques

Biblioteca

Publicacions periòdiques Biblioteca	2012
Registres a 31/12/2012	1678
Increment 2012	13
Baixes	12
Títols en curs	526
Subscripcions	42

Mediateca

Publicacions periòdiques Mediateca	2012
Registres a 31/12/2012	10
Títols en curs	10
Subscripcions	9

Amb el pressupost de subscripcions es paguen les quotes d'associació del Museu a les següents organitzacions:

Internacionals:

- European Network of Science Centres and Museums (ECSITE)
- International Association of Sound and Audiovisuals Archives (IASA)
- International Council of Museums (ICOM)
- Alpine Gardener Association

Nacionals:

- Institució Catalana d'Història Natural (ICHN)
- Sociedad Geológica de España (SGE)

La pertinença a aquestes associacions ens dóna dret a rebre les publicacions periòdiques que editen.

Mapes

Fons a 31/12/2012: 3.368

Increment 2012: 10

Mapes	2012
Fons a 31/12/2012	3.368
Increment 2012	10

Audiovisuals

Registres a 31/12/2012: 1.274

Increment 2012: 12

Audiovisuals	2012
Registres a 31/12/2012	1.274
Increment 2012	12
CD	1
DVD	5
Targeta microSD/SD	6

2.4 Cooperació interbibliotecària

Biblioteca de l'Institut Botànic de Barcelona: Els llibres que comprem per als tècnics del Jardí Botànic s'incorporen al catàleg d'aquesta biblioteca i passen a formar part de la seva col·lecció.

Tenim signats **convenis de col·laboració** amb les següents entitats:

- Consejo Superior de Investigaciones Científicas (CSIC): Compartim catàleg i participem en el préstec interbibliotecari.
- Instituto Geológico y Minero de España (IGME): A efectes de préstec interbibliotecari.

Participem en els següents **catàlegs col·lectius**:

- C17: pertanyent al Grup de Treball de Gestió de la Informació en Ciències de la Salut.
- Catàleg del Patrimoni Bibliogràfic de Catalunya
- Catálogo Colectivo del Patrimonio Bibliográfico Español
- Catàleg Col·lectiu de les Biblioteques de Museus de l'ICUB

I en els següents projectes i fundacions de cooperació interbibliotecària:

- **Dialnet:** Un dels més grans portals bibliogràfics d'accés lliure i gratuït, el principal objectiu del qual és donar visibilitat a la literatura científica hispana a Internet, recopilant i facilitant l'accés a continguts científics, principalment a través d'alertes documentals.
- **Red de Centros de Información y Documentación Ambiental (RECIDA):** xarxa de centres de documentació i espais naturals protegits. Té la finalitat de promoure

la coordinació i col·laboració entre els seus membres per millorar els serveis als usuaris.

- **Musas:** fòrum per a professionals de biblioteques i centres de documentació de museus a través del qual podem compartir notícies, experiències, proposar intercanvis, activitats... en definitiva, un mitjà de comunicació directa amb la resta de col·legues de biblioteques de museu.

Les revistes del Museu es troben en el **repositori cooperatiu RACO** (Revistes Catalanes amb Accés Obert)

I col·laborem habitualment, sobretot pel que fa al **préstec interbibliotecari**, amb les següents institucions:

- Institut Català de Paleontologia
- Biblioteca General de l'Ajuntament de Barcelona
- Institut Català d'Ornitologia
- Biblioteca del Instituto Geográfico Nacional
- Centre de Documentació del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa
- Les biblioteques de museus de l'ICUB

2.5 Personal

“A partir d'ara, amb un equipament més per gestionar, és del tot inajornable trobar la manera d'augmentar la plantilla estructural amb un tècnic més”¹

“En conclusió, amb la posada en marxa de la Mediateca augmenten les funcions, els serveis, la tipologia de públic es diversifica... però la plantilla no creix ni millora la seva operativitat. Amb aquests condicionants, no és agosarat témer que alguns dels projectes no es puguin dur a terme o si més no, no pas tant satisfactòriament com voldríem.”²

Citem aquests extractes de les memòries anuals 2010 i 2011 per remarcar que la plantilla no ha augmentat i consegüentment, els problemes continuen.

Enguany no hem comptat amb l'ajuda del Pla d'Ocupació, però el que ens ha afectat més ha estat la marxa d'una de les dues bibliotecàries de l'estructura de l'equip. La Sandra Valentín va arribar al Museu el 2001 per fer-se càrrec de la Biblioteca del Museu de Zoologia. El 2002 vam haver d'afrontar la fusió d'aquesta biblioteca amb la del Museu de Geologia per crear la Biblioteca del Museu de Ciències Naturals de la Ciutadella. Al llarg d'aquest camí, hem entrat a formar part de la Xarxa de Biblioteques del CSIC, hem augmentat els serveis i els usuaris, hem assumit els arxius històric i fotogràfic del Museu, hem superat el pas de biblioteca a centre de documentació, hem organitzat la Mediateca... El seu tarannà emprenedor i infatigable ha estat clau a l'hora de forjar i superar amb èxit tots aquests canvis. La resta de l'equip hem començat a formar la nova bibliotecària en les tècniques i procediments relacionats més directament amb l'atenció al públic. El coneixement del fons i les fonts d'informació, de

¹ Memòria 2010 del Centre de Documentació

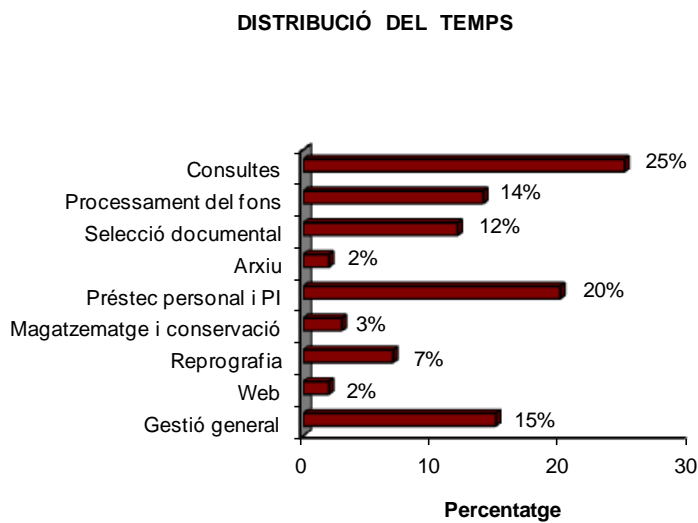
² Memòria 2011 del Centre de Documentació

les característiques dels nostres públics, de les disciplines pròpies de la nostra especialitat, en definitiva, l'expertesa, s'adquireix amb el pas del temps, i en això estem.

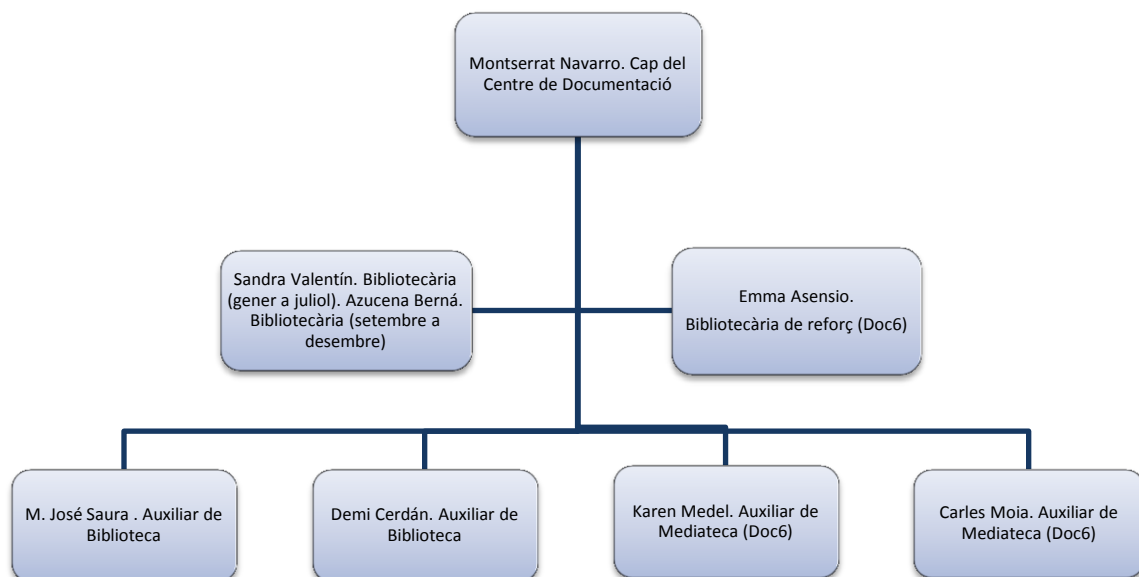
Distribució del temps

Hem prioritzat no interrompre els serveis que reverteixen directament en els usuaris, com és ara l'atenció de les consultes presencials i no presencials, i el préstec (obtenció de documents), en detriment de d'altres funcions com ara el treball en l'arxiu i la difusió (web, xarxes socials).

El gràfic següent mostra el temps que dediquem a les diverses funcions.

Equip

Formació

Assistència a cursos, seminaris i congressos:

IV Jornada de museus, gestió documental i arxiu. Tecnologies i documents / Museu Marítim de Barcelona. 18 d'abril de 2012

Anàlisi de la investigació i avaluació: dels rànquings als indicadors / Thomson Reuters. Barcelona, 29 de maig de 2012

Sessió de formació sobre els mòduls de circulació i PI de l'Aleph / CSIC. Barcelona, 16 de novembre de 2012

2.6 Difusió

Web

Hem remodelat completament l'estructura i continguts de la web amb la finalitat de fer-la més dinàmica i adequar-la a la nova situació. A grans trets, els canvis han consistit a:

- Actualitzar les capçaleres de tots els documents
- Verificar els recursos electrònics enllaçats, comprovant-ne l'eficàcia i la vigència
- Afegir nous recursos sobre les noves temàtiques incorporades a l'exposició Planeta Vida
- Enllaçar la Mediateca amb el Centre de Documentació
- Reordenar els diferents apartats d'acord amb els continguts, serveis i competències actuals del Centre de Documentació
- Substituir el formulari de petició de documents per una secció "Contacta'ns"

Bookcrossing

Per celebrar el Dia del Llibre, el 23 d'abril vam participar en una acció d'intercanvi de llibres juntament amb més de 50 museus de Catalunya i Espanya.

El Bookcrossing és una activitat gratuïta destinada a promoure la lectura amb una filosofia d'intercanvi. El mecanisme és senzill: s'alliberen llibres a llocs públics, que prèviament s'han registrat en la web de Bookcrossing donant-los un número identificador. D'aquesta manera, les persones que els agafen estan convidades a deixar constància a la web sobre qui el té, el lloc on es troba i una valoració. Una vegada llegit, es torna a alliberar en un lloc públic.

Des del Centre de Documentació vam alliberar 6 llibres a l'entorn del Parc de la Ciutadella i del Museu Blau, tots ells provinents de donacions d'editorials i òbviament, descatalogats.

Edició de reculls de recursos informatius

Hem editat reculls dels recursos informatius de què disposem, tant a la Biblioteca com a la Mediateca, sobre els següents temes:

El Hierro. Material complementari de l'exposició temporal homònima sobre l'erupció volcànica en aquesta illa canària.

Aliens. Material complementari de l'exposició temporal homònima sobre espècies invasores, espècies amenaçades, invasions biològiques, etc.

Ciència per a infants i joves. Ha estat publicat a la web, Facebook i Twitter.

Volcandboulevard

El Centre de Documentació participà en l'espai de trobada d'intercanvis de llibres de la biblioteca mòbil temàtica anomenat *Volcandboulevard*, dins el congrés **Volcandpark, 1r Congrés Internacional sobre Gestió i Divulgació de Paisatges Volcànics i Protegits**, organitzat pel Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa, el Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca, Alimentació i Medi Natural de la Generalitat de Catalunya, l'Ajuntament d'Olot, l'Institut de Ciències de la Terra Jaume Almera del CSIC i l'Institut Geològic de Catalunya.

La nostra participació va consistir en el préstec de 15 llibres del nostre fons sobre gestió, recerca, turisme i educació ambiental que van ajudar a preparar un lot a disposició dels assistents al congrés. També vàrem aportar documentació informativa del Museu de Ciències Naturals de Barcelona.

3. PROCESSOS CLAU - PRODUCTES

3.1 Guia de lectura

Reprenem l'edició de la guia de lectura. El número 7, amb el títol *Històries ben naturals* ha estat dedicat a la secció de narrativa de la Mediateca. La presentació ha anat a càrrec de Salvador Macip, investigador i escriptor expert en divulgació científica.

3.2 Noves adquisicions

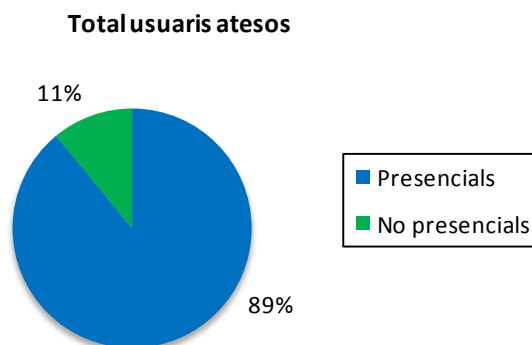
Les llistes de noves adquisicions es publiquen (versió impresa i electrònica) trimestralment i consisteixen en el recull de les cites bibliogràfiques dels documents incorporats a la col·lecció.

4. PROCESSOS CLAU - SERVEIS

4.1 Informació i atenció al públic

Usuaris i consultes

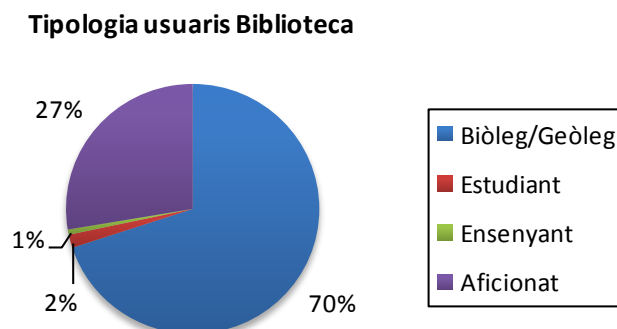
Total usuaris atesos	2012
Presencials	10637
No presencials	1310
TOTAL	11947

Aquests són els indicadors dels usuaris atesos tant a la Biblioteca com a la Mediateca. El gruix dels usuaris presencials, com es veurà en les taules i gràfics següents, es registra a la Mediateca. Les consultes no especialitzades que arriben a la Biblioteca es deriven al Museu Blau. Per contra, el 95% de les consultes no presencials es reben i s'atenen a la Biblioteca.

Tot i que des del mes de març els nostres documents es poden consultar a través del portal del *Catàleg Col·lectiu de les Biblioteques de Museus de l'ICUB*, les consultes registrades per aquesta via han estat molt escasses (69).

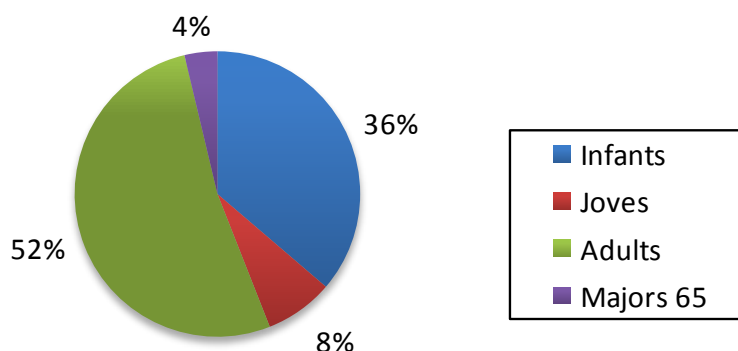
Tipologia usuaris Biblioteca	2012
Biòleg/Geòleg	1148
Estudiant	28
Ensenyant	11
Aficionat	453
TOTAL	1641

El públic de la Biblioteca és eminentment adult, així doncs, la tipologia que ens interessa valorar té relació amb els interessos que duen els usuaris a acudir al nostre centre. Es confirma que els usuaris més freqüents són els especialistes.

Tipologia usuaris Mediateca					2012
	Infants	Joves	Adults	Majors 65	TOTAL
Gener	237	34	334	31	636
Febrer	300	63	439	44	846
Març	275	65	440	53	833
Abril	376	59	472	21	928
Maig	246	61	292	12	611
Juny	97	54	239	16	406
Juliol	254	59	373	25	711
Agost	128	24	240	3	395
Setembre	275	67	439	28	809
Octubre	334	63	402	28	827
Novembre	347	65	465	33	910
Desembre	412	64	569	39	1084
TOTAL	3281	678	4704	333	8996

Tipologia usuaris Mediateca

La tipologia d'usuaris triada per a la Mediateca contempla els infants, els joves, els adults i els majors de 65 anys. El comportament és molt regular tret dels mesos d'agost, en què només va estar oberta els caps de setmana.

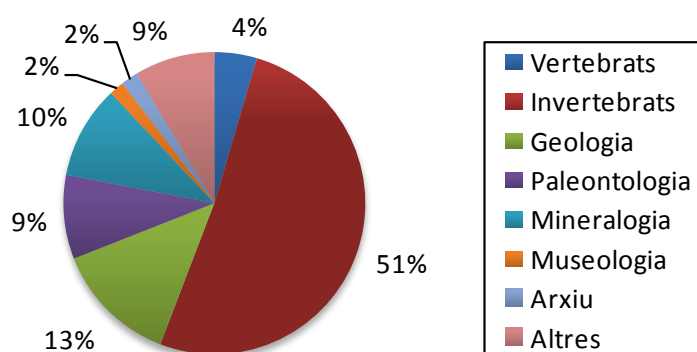
No incloem indicadors de consultes no presencials perquè han estat molt poc significatives.

Matèries consultades Biblioteca	2012
Vertebrats	142
Invertebrats	1597
Geologia	411
Paleontologia	280
Mineralogia	311
Museologia	49
Arxiu	57
Altres	268
TOTAL	3115

La matèria més consultada a la Biblioteca és l'entomologia. Pel que fa a la resta, baixen, en relació a altres anys, les consultes de vertebrats. És de destacar les consultes a l'Arxiu, tot i que ha estat oficialment tancat al públic. La demanda prové de la ciutadania, més que no pas dels tècnics del Museu.

El total de matèries inclou tant les dels usuaris presencials com les dels no presencials. Això explica el valor de l'epígraf "Altres": s'hi compten les preguntes referides als horaris i als serveis i activitats tant del Centre de Documentació com de d'altres departaments del Museu.

Matèries consultades Biblioteca

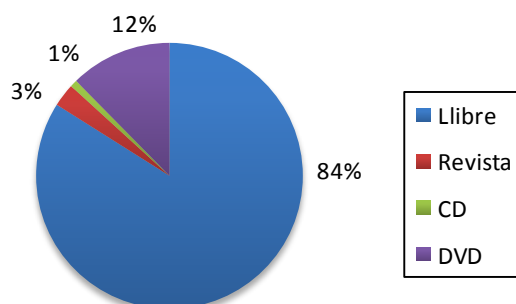
Matèries consultades Mediateca		2012	
Obres de referència	9	Animals. Zoologia	107
Ciència i tecnologia	23	Comportament i sons. Etologia. Bioacústica	32
Natura (fauna, flora i gea)	288	Invertebrats no artròpodes	54
Parcs Naturals	25	Insectes. Entomologia	28
Conservació. Medi ambient	23	Vertebrats	27
Univers. Astronomia. Geoplanetologia	106	Peixos	27
Minerals. Mineralogia. Gemmologia	85	Amfibis	39
Roques. Geologia. Oceanografia	67	Rèptils	27
Volcans. Vulcanisme	73	Aus	74
Temps. Meteorologia	14	Mamífers	134
Aigua. Hidrologia. Limnologia	22	Balenes i dofins. Cetacis	39
Fòssils. Paleontologia	29	Goril·les i ximpanzés. Primats	25
Dinosaures	146	Jardins i horts. Jardineria. Horticultura	68
Homínids. Home prehistòric.	11	Abelles. Apicultura	26
Biologia	69	Animals de granja. Animals domèstics	40
Ecologia	6	Expedicions científiques	42
Evolució	71	Narrativa adults	81
Plantes, flors i arbres. Botànica	79	Llibres infantils	5134
Bolets. Micologia	40	TOTAL	7190

En haver una classe (llibres infantils) amb un valor molt més elevat que la resta, el gràfic no resulta gens aclaridor, i és per això que no s'inclou.

És molt evident que allò que té més demanda és el que denominem llibres infantils, és a dir, els documents de ficció (contes i novel·les curtes, pel·lícules) i de coneixement destinats a aquestes edats. Pel que fa a la resta, els usuaris es decanten pels documents que descriuen en conjunt el sòl, la fauna i la flora de determinats paratges o indrets. També formen part de les preferències dels lectors els dinosaures i els animals en general.

Suports consultats Mediateca				2012
Llibre	Revista	CD	DVD	TOTAL
6038	202	63	887	7190

Suports consultats Mediateca

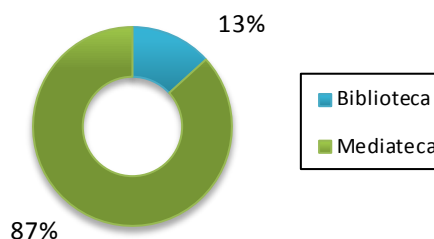

4.2 Préstec

Préstec personal

Préstec personal	2012
Biblioteca	248
Mediateca	1626
TOTAL	1874

Préstec personal

Durant tot l'any hem expedit **369** nous carnets de préstec.

Préstec interbibliotecari

Transaccions realitzades a 31/12/2012: 1010

Quan atenem les peticions d'altres biblioteques, actuem com a **proveïdors** i quan som nosaltres que demanem documents a d'altres biblioteques estem fent de **clients**. Gestionem el préstec interbibliotecari amb procediments diferents segons cada modalitat i també portem el control estadístic per separat.

Documents gestionats com a **clients**: 204

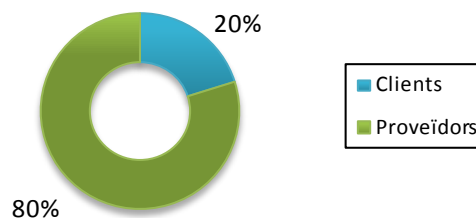
Documents gestionats com a **proveïdors**: 806

Monografies: 68

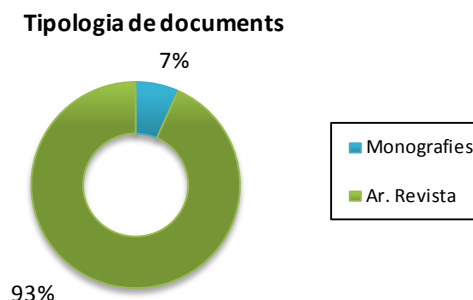
Articles de revista: 942

Préstec interbibliotecari (P.I.)	2012
Clients	204
Proveïdors	806
TOTAL	1010

Préstec interbibliotecari

Tipologia de documents (P.I.)	2012
Monografies	68
Articles de revista	942
TOTAL	1010

4.3 Sons a la Carta

Registres a 31/12/2011: **8.425**

Consultes: **539**

Amb motiu de la creació de la Mediateca, el departament Natura Sonora i el Centre de Documentació es van proposar posar a l'abast del públic la col·lecció de documents sonors del Museu, una de les més importants d'Europa.

Mitjançant una aplicació instal·lada en els ordinadors, els usuaris poden escoltar el so d'una espècie animal en concret o d'un paisatge sonor (bosc, sabana, selva...). Vam començar el servei amb 145 sons disponibles i tanquem l'any amb 8.425; la progressió ha estat remarcable. D'aquest total, el 30% estan en fase de normalització dels noms comuns de les espècies.

El procés de carregar els sons en l'aplicació és laboriós, inclou les següents fases:

- Catalogar els CDs originals
- Digitalitzar i arxivar els sons
- Digitalitzar i arxivar les caràtules i el material d'acompanyament
- Generar un document excel amb les metadades i normalitzar-ne el contingut i la forma (eliminació de camps innecessaris, negretes, cursives...)
- Comprovar, amb els registres del catàleg, que les dades són correctes i normalitzar les entrades
- Realitzar el control d'autoritats (LEMAC, LENOTI, Termcat, etc) i completar els camps sense informació en l'excel.
- Migrar les dades a l'aplicació
- Comprovar el resultat de la migració (que els enllaços de so i imatge funcionin)
- Normalitzar i completar els camps del nom de l'espècie en català, castellà, francès i anglès.

Aquest servei és un dels més afectats per la marxa de la Sandra Valentín, atès que ella s'ocupava personalment de tot el procés de carregar els sons en l'aplicació. En aquests moments tenim 8.000 sons pendents de processar.

4.4 Club de Lectura

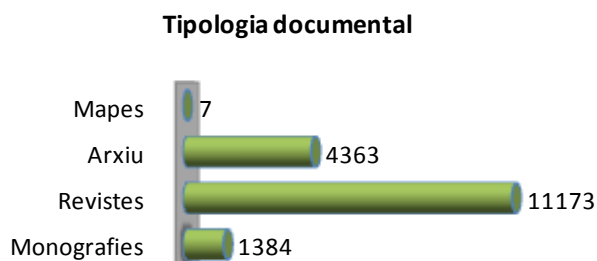
Aquesta activitat l'organitzem conjuntament amb del departament d'Activitats del Museu. L'edició d'enguany, la desena, va tenir lloc el 27 de setembre a l'aula 1 del Museu Blau. L'obra seleccionada fou *L'evolució de la Calpurnia Tate*, de Jacqueline Kelly.

4.5 Reproducció de documents

Durant el 2012 hem fet un total de 16927 còpies (paper i pdf). Tots els indicadors són referits només a la Biblioteca i a l'Arxiu perquè el nombre de les que es realitzen a la Mediateca no és rellevant.

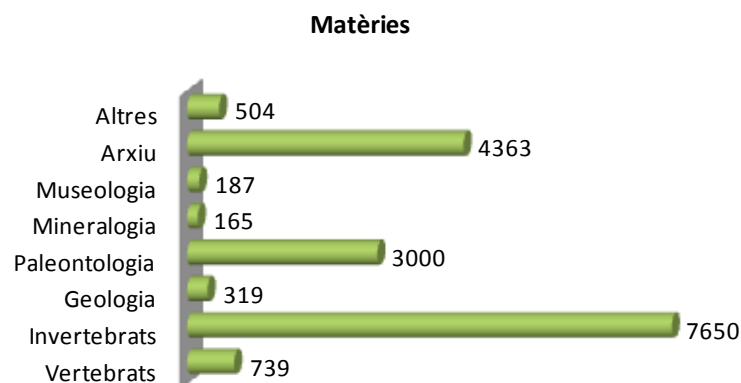
Reproduccions per tipologia documental

Tipologia Documental	2012
Monografies	1384
Revistes	11173
Arxiu	4363
Mapes	7
TOTAL	16927

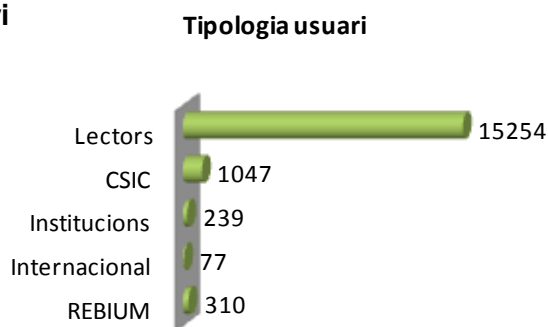
Reproduccions per matèries

Matèries	2012
Vertebrats	739
Invertebrats	7650
Geologia	319
Paleontologia	3000
Mineralogia	165
Museologia	187
Arxiu	4363
Altres	504
TOTAL	16927

Reproduccions per tipologia d'usuari

Tipologia d'usuari	2012
Lectors	15254
CSIC	1047
Institucions	239
Internacional	77
REBIUN	310
TOTAL	16927

5. PROCESSOS DE SUPORT

5.1 Distribució de les publicacions del Museu

La distribució de la major part dels exemplars de les publicacions editades pel Museu va a càrrec del Centre de Documentació perquè ens serveixen per obtenir-ne d'altres en intercanvi i així mantenir i incrementar la nostra col·lecció de publicacions periòdiques. La qualitat i grandària del nostre fons, a què ens hem referit en diverses ocasions al llarg d'aquesta Memòria, prové de les relacions d'intercanvi que la Biblioteca del Museu Martorell establí amb les institucions més rellevants de l'època.

El 2012 s'han distribuït les següents publicacions:

Animal biodiversity and conservation: Vol. 34(2), 35(1) i 35(2)
Treballs del Museu de Geologia de Barcelona: Vol. 18

Gestionar el mailing de l'intercanvi requereix una especial constància i atenció. La naturalesa de les dades que manegem és molt variable: canvis en les adreces, en el nom de les entitats, de periodicitats, títols, etc.

5.2 Conservació i emmagatzematge

Per assegurar la conservació de les revistes, i per refer els llibres malmesos per l'ús, hem gestionat l'enquadernació i/o restauració de 500 volums.

Hem encarregat la digitalització de diversos expedients de l'Arxiu Històric que hem detectat que faltaven. La consulta freqüent d'aquest fons ha possibilitat que identifiquéssim alguns expedients que no tenien la versió digital.

La intervenció realitzada en l'Arxiu Històric per millorar-ne la conservació es troba descrita en l'apartat núm. 8 d'aquesta Memòria.

5.3 Processament del fons documental

Monografies: Totes les monografies que han ingressat al fons han estat registrades, etiquetades, segellades i, a les destinades a la Mediateca, se'ls ha col·locat les tires anti furts. Degut a la manca de temps, aproximadament el 10 % es troba pendent de catalogar, i per tant, d'incorporar als prestatges.

Mapes: Els adquirits enguany estan registrats i segellats, però pendents de catalogar i emmagatzemar.

Audiovisuals: Es troben tots registrats, etiquetats, catalogats i ordenats en els prestatges.

Revistes: S'han catalogat els nous títols incorporats a la col·lecció i s'han registrat i emmagatzemat els 794 fascicles que han arribat durant l'any. Mantenir completa la col·lecció ha generat 220 reclamacions.

6. BIBLIOTECA

La trajectòria de la Biblioteca s'ha vist afectada, una vegada més, per un tancament. Com hem comentat anteriorment, la marxa, el mes de juny d'una de les dues bibliotecàries de l'estructura de l'equip va requerir el tancament al públic extern fins a l'octubre, en què es va tornar a cobrir la plaça. Alguns dels projectes dels quals n'era directament responsable l'anterior bibliotecària, com ara la digitalització, s'han hagut de suspendre i d'altres s'han alentit, com per exemple la catalogació. Tot plegat explica el descens en alguns indicadors.

L'altre fet que ha condicionat l'activitat de la Biblioteca ha estat la intensa dedicació, durant el tercer trimestre, a planificar i preparar el trasllat cap a una nova seu. S'ha redactat el document *Projecte de trasllat del Centre de Documentació: document de treball* i s'han emprès algunes accions, com ara el relligat amb cordill de les revistes que no estan enquadernades. Quan les biblioteques del Museu de Zoologia i del Museu de Geologia es van fusionar, es van homologar i unificar processos i procediments, però, per falta de recursos humans i espai, no es va afrontar en el seu moment certs aspectes, que no afectaven els serveis, com ara la normalització i unificació de les signatures. Les monografies de Geologia tenen números de CDU llargs i complets, buscant reflectir la complexitat dels documents, mentre que les de Zoologia no sobrepassen, en general, les tres xifres, seguint una major simplificació. Igualment, les monografies anteriors a 1900 es troben ordenades topogràficament i separades de la col·lecció general a Zoologia i en canvi les de Geologia estan en el lloc que els pertoca segons el sistema de classificació. Tots aquests aspectes s'hauran de racionalitzar sota un únic criteri.

Comprovem que, si bé durant els primers mesos de funcionament de la Mediateca ens va tocar derivar molt freqüentment les consultes d'estudiants de primària i secundària cap a la Mediateca, en el transcurs del 2012 aquestes consultes s'han anat espaiant molt, el que ens fa pensar que aquest nou equipament comença a ser conegut per la població a la qual s'adreça.

7. MEDIATECA

Aquest és el primer any que disposem d'indicadors fiables i reals de la Mediateca. Aquest equipament va entrar en funcionament l'abril de 2011 situat en un lloc estratègic, el vestíbul, del Museu Blau, el qual va oferir la gratuïtat de l'entrada fins al mes de juliol. Aquesta circumstància, acompanyada de la campanya de publicitat desplegada amb motiu de la inauguració, va portar molts visitants al Museu i consegüentment, a la Mediateca. En la Memòria de l'any passat remarcàvem la gran quantitat de públic que hi entrava per conèixer l'espai, per descansar de la llarga visita a l'exposició, però que no feia ús dels serveis de consulta, lectura ni préstec.

Avui, amb els indicadors del 2012 a la vista, podem afirmar que aquesta tendència s'ha revertit: tenim uns 800 usuaris presencials menys, però en canvi els documents consultats passen de 4.726 el 2011 als 7.190 actuals. S'incrementa, també, el nombre de préstecs, de manera que aquestes dues dades situen la Mediateca en un

equipament en expansió, cada vegada més en consonància amb la finalitat amb què va ser creada.

A hores d'ara podem afirmar que hem aconseguit fidelitzar un sector de públic familiar que usa els nostres documents per entretenir els infants i també per ajudar-los en el treballs escolars. I si bé durant els primers mesos de funcionament una gran part d'usuaris hi acudien derivats des de la Biblioteca, a hores d'ara ja s'hi adrecen directament.

Pel que fa als serveis, el de préstec és el més valorat en general. Tenint en compte l'elevat nombre de documents prestats (1.626 d'un total de 2.660 que conformen la col·lecció), les reclamacions que se n'han derivat i el nombre de documents perduts o malmesos està sent molt assumible. És destacable també l'augment de les consultes de Sons a la Carta (de 328 el 2011 a les 539 d'enguany).

I pel que fa a la col·lecció, en disposar de dades sobre els temes que desperten més interès, hem pogut incrementar-la amb més idoneïtat. També hi ha contribuït el fet que els usuaris habituals ens passen sovint desiderates, o ens fan avinent els seus interessos.

Amb la finalitat de donar a conèixer el fons documentals del Centre de Documentació, s'han preparat diversos reculls de recursos informatius, en concret, dedicats a les exposicions temporals *El Hierro* i *Aliens* i el titulat *Ciència per a infants i joves*, amb documents que es troben únicament a la Mediateca. Estan exposats en un lloc visible i es faciliten còpies als usuaris que ho sol·liciten, així com també es poden consultar des dels espais de les exposicions.

Un tema que ens preocupava des que vam obrir les portes, i que vam fer avinent en la Memòria de l'any passat, era la falta de senyalització i la decoració poc amigable. A mitjans de desembre, s'hi van instal·lar uns vinils de colors vius als vidres amb missatges que conviden a utilitzar aquest servei i una petita àrea de lectura informal. És aviat per treure conclusions de l'efecte d'aquest canvi sobre el públic, però sí que podem dir que hem notat que hi entren més persones i que els usuaris habituals lloen el canvi.

8. ARXIU

Enguany hem pogut destinar una part de pressupost a actualitzar l'Arxiu Històric del Museu mitjançant una externalització. A mitjans de novembre va començar a treballar-hi una arxivera amb un encàrrec de feina per tres mesos. El resum de les intervencions fetes fins a 31 de desembre s'exposa a continuació:

S'ha estudiat profundament la base de dades Access que conté l'Arxiu Històric del Museu en funció de les necessitats detectades per les persones que la consulten i s'ha modificat amb la incorporació de nous idiomes i afegint-hi tres nous camps.

S'ha inventariat la sèrie de correspondència de Francesc Español i Coll, que comprèn el període 1932-1975, equivalent a un volum de 24 caixes d'arxiu a partir de 105

carpetes d'anelles inicials. Tota aquesta documentació s'ha ordenat cronològicament i s'ha agrupat per remitent/destinatari.

També s'ha emprès l'inventari del Fons Museu de Zoologia, un conjunt que es conservava en el despatx de Direcció i que l'Anna Omedes va traspasar a l'Arxiu fa dos anys. Aquest fons està integrat per documents diversos, la major part de caire administratiu i financer (fulls de comptabilitat, nòmines, liquidacions, controls d'assistència, registre de visites, inventaris de béns del Museu, etc.).

Tots els documents inventariats s'han arxivat en material de conservació permanent: paper barrera i caixes d'arxiu definitives.

Quant al que anomenem "col·lecció local", és a dir, els documents no administratius que el Museu va produït, tenim cura de conservar-los, tot i que no s'arxiven, inventarien ni indexen. I el mateix ocorre amb els documents fotogràfics.

Montserrat Navarro
Cap del Centre de Documentació

Barcelona, 28 de febrer de 2013

Biblioteca del Museu Martorell
De dimarts a divendres de 9 a 14 h

Biblioteca del Laboratori de Natura
De dimarts a divendres de 9 a 14 h

Mediateca

Octubre a juny:
De dimarts a divendres, de 10 a 14 i de 16 a 19 h

Juliol i setembre:
De dimarts a divendres, de 11 a 14 h i de 16 a 20 h

Agost:
De dimarts a divendres: tanquem la Mediateca

Caps de setmana i festius durant tot l'any:
de 10 a 15 i de 16 a 20 h

Arxiu Històric
Consulta restringida